

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA
Mjere razvoja

Općina Tinjan

U Splitu 31.01.2009.

MICRO projekt d.o.o.

Stepinčeva 38, 21 311 Stobreč

Tel: 021 555 400

Fax: 021 555 419

www.microgrupa.com

SADRŽAJ

SADRŽAJ

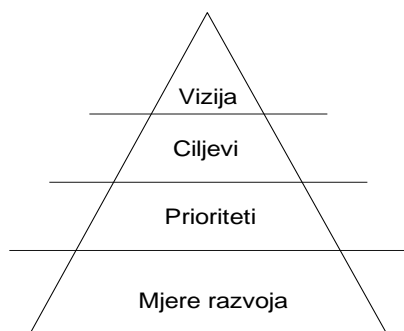
SADRŽAJ	4
1. MJERE RAZVOJA OPĆINE TINJAN	5
1.1. Uvod	5
1.2. Prijavljivanje razvojnih projekata za mrežu projekata u regionalnom operativnom programu	6
1.2.1. Kriteriji za odabir projekata Regionalnog Operativnog Programa (ROP) Istarske županije	7
1.3. Struktura obrazaca razvojnih mjera	11
2. STRATEŠKI CILJ 1 – CJelogodišnji razvoj turizma	13
2.1. Valorizacije prirodne i kulturne baštine	13
2.2. Razvoj selektivnih oblika turizma	15
3. STRATEŠKI CILJ 2 – RAZVOJ INFRASTRUKTURE	16
3.1. Razvoj društvene infrastrukture	16
3.2. Razvoj komunalne infrastrukture	18
4. STRATEŠKI CILJ 3 - RAZVOJ GOSPODARSTVA	19
4.1. Razvoj obrtništva	19
4.2. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	19
POPIS TABLICA, GRAFIKONA I SLIKA	21
Prilog 1: MJERE RAZVOJA- detaljan prikaz	22

1. MJERE RAZVOJA OPĆINE TINJAN

1.1. Uvod

Mjere razvoja su najvažniji dio Programa ukupnog razvoja općine ili grada. Program ukupnog razvoja Općine Tinjan sadrži razrađene mjere razvoja navedene Jedinice lokalne samouprave što je detaljno obrađeno u ovom dokumentu – Mjere razvoja. Mjere razvoja predstavljaju konkretizaciju strategije, tj. ciljeva i prioriteta u pojedinoj jedinici lokalne samouprave. Bez njih planirani razvoj ne bi imao konkretno uporište, te se u konačnici ne bi ni ostvario. Mjera razvoja u stvarnosti predstavlja projekt ili skupinu projekata koje treba provesti kako bi se ostvario određeni cilj. U piramidalnoj strukturi razvoja, mjere su jedini opipljivi i u konačnici vidljivi dio strategije razvoja pojedine JLS.

Slika 1: Strategija razvoja pojedinih JLS

Izvor: Vlastita obrada

Mjere razvoja sadržane su u pojedinim ciljevima i prioritetima razvoja grada. Konkretno, u Općini Tinjan na radnim skupinama su definirana tri strateška cilja prema kojima se treba odvijati razvoj. Ti ciljevi su:

- **CILJ 1: Razvoj cjelogodišnjeg turizma**

Strateškim ciljem 1 se nastoji potaknuti razvoj turizma baziranog na tradiciji te kulturnoj i prirodnoj baštini. Da bi se ostvario takav cilj razvojne institucije morati će održivo upravljati prirodnim i kulturnom baštinom. Turizam kao djelatnost je dugo bio zapostavljen, ali nakon velikog rasta i uspjeha turizma na cijelom području Istre, turizam Općine Tinjan je također prosperirao. Turističko-ugostiteljska djelatnost na području Istarske županije je vodeća gospodarska djelatnost te u zadnje vrijeme dobiva sve veću važnost i na području Općine Tinjan. Tome je uzrok dobra prometna povezanost i blizina, turistički vodećeg gravitacijskog centra, Grada Poreča, kao i važnost brojnih kulturnih spomenika i turističkih manifestacija koje se tradicionalno održavaju na području Općine Tinjan, posebno Šimunja u sklopu koje se održava i Fešta istarskog pršuta. Daljnjim ulaganjem u razvoj turističke djelatnosti na području općine stvorili bi se preduvjeti za povećanje gospodarskog razvoja kojem bi osnova bila turističko-ugostiteljska djelatnost.

- **CILJ 2: Razvoj infrastrukture**

Strateškim ciljem 2 nastojalo bi se unaprijediti kvalitetu života te unaprijediti komunalnu i društvenu infrastrukturu. Kvaliteta života za svakoga pojedinca ima različito značenje pa se može smatrati relativnim pojmom. Međutim, klasično poimanje kvalitete života može se svesti na razvoj obrazovanja, sporta, rekreacije, zdravstvenih i socijalnih programa kao i poboljšanje javnih usluga (vodoopskrba, kanalizacija i dr.) koje nedvojbeno utječu na kvalitetu života određene sredine.

- **CILJ 3: Razvoj gospodarstva**

Gospodarski sustav možda je i najvažniji element u razvoju određenog društva. Njegova snaga i važnost su u tome što osigurava potporu ostalim elementima razvoja pojedinog društva. Ta potpora ne mora nužno biti financijska. Ta potpora može biti i u osiguranju obrazovanog kadra, potrebnog prostora i u mnogočemu drugom. Može se reći da je gospodarski sustav podsustav većeg društvenog sustava oko kojega se kreću ostali podsustavi (manje ili jednake važnosti). Kroz cijelu svoju povijest stanovništvo Općine Tinjan se uglavnom bavilo poljoprivredom koja je bila glavna gospodarska djelatnost što je ostala i do danas. Radi blizine velikog centra, Grada Pazina, veći dio radno aktivnog stanovništva općine je zaposlen u Pazinu i to većim dijelom u industriji i rudarstvu. Razvojem tercijarnih djelatnosti na području Istarske županije, a prema tome i na području Općine Tinjan, u zadnjih od zadnjih dva desetljeća XX.-og stoljeća do danas, otvara se mogućnost za daljnji gospodarski razvoj općine u turizmu.

Stoga je ostvarivanje ovog cilja zamišljeno kroz dva prioriteta, i to *Razvoj obrtništva i Razvoj malog i srednjeg poduzetništva*.

1.2. Prijavljivanje razvojnih projekata za mrežu projekata u regionalnom operativnom programu

Provedba ROP-a odnosno u njemu zacrtanih strateških ciljeva realizirat će se kroz provedbu niza projekata; od kojih se za mnoge drži da će se moći financijski podupirati iz predpristupnih fondova EU, drugih donatora, te drugih sredstava dostupnih na nacionalnoj i regionalnoj razini u RH. Jedna od kontinuiranih zadaća JPP (Jedinica za provedbu projekata Istarske županije) je prikupljanje projektnih ideja od najšireg kruga predlagatelja projekata.

U svrhu toga upućuje se javni poziv čiji je predmet prikupljanje projektnih ideja za provedbu Regionalnog operativnog programa (ROP-a) Istarske županije. Sve jedinice lokalne samouprave, organizacije, institucije, poduzeća i privatne osobe s područja Istarske županije mogu prijaviti svoje projektne ideje. Projektne ideje su ograničene samo na područje navedene županije.

1.2.1. Kriteriji za odabir projekata Regionalnog Operativnog Programa (ROP) Istarske županije

Radna skupina i Partnerski Odbor Istarske županije zajednički su donijeli odluku o procesu odabira projekata za ROP kroz faze opisane u tabeli koja slijedi i njima pripadajućim kriterijima. Projekti odabrani za provedbu kroz ROP moraju biti u skladu sa strategijom ROP-a, kao i s drugim županijskim i nacionalnim strategijama i razvojnim planovima.

Tablica 1: Kriteriji za odabir projekata Regionalnog Operativnog Programa (ROP-a) Istarske županije

FAZA	KRITERIJI (PROJEKTI BI TREBALI)	REZULTATI
<p>1) IDENTIFIKACIJA: U ovoj se fazi utvrđuju projekti.</p> <p>2) VREDNOVANJE ODABIRA</p>	<p>OBVEZNI KRITERIJI: Projekti mogu biti u bilo kojoj fazi razvoja, od početne zamisli do iscrpnog plana, ali moraju ...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odražavati ROP - tj. rezultirati iz osnovne i SWOT analize i proizlaziti iz prioriteta i mjera ROP-a. - Podudarati se s ostalim odobrenim planovima (tj. postojećim i odobrenim nacionalnim/županijskim/prostornim planovima jedinica lokalne samouprave), sektorskim i drugim. - Biti usklađeni s Nacionalnom strategijom regionalnog razvoja RH. <p>POŽELJNI KRITERIJI: U najboljem slučaju projekti bi trebali ...</p> <ul style="list-style-type: none"> - pridonijeti razvoju konkurentnog gospodarstva - pridonijeti jačanju ljudskog potencijala - pridonijeti očuvanju okoliša - biti usklađeni s relevantnim programima EU-a za razdoblje 2007. – 2013. - općenito biti usklađeni s horizontalnim ciljevima EU-a. 	<p>Proces identifikacije treba rezultirati dugačkim popisom projekata s pravom prvenstva (koji zadovoljavaju kriterije).</p> <p>Projekti trebaju biti razvrstani po uobičajenim (EU i nacionalnim) sektorima, kao što su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvoj poduzetništva - poljoprivredna potpora i ruralni razvoj - infrastruktura (kanalizacija, odlagališta otpada i sl.) - obrazovanje i razvoj ljudskih resursa - zdravstvo i socijalna skrb - kulturna baština, okoliš i turizam.
<p>3) RANGIRANJE</p> <p>Pri primjeni tih kriterija potrebni su neki preliminarni podaci o projektima kao što su opcije, opseg, troškovi i dobiti.</p>	<p>OBAVEZNI KRITERIJI</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mora biti označen kao projekt s pravom prvenstva od strane Partnerskog odbora. - Može se brzo pripremiti u smislu studije izvedivosti i detaljnog osmišljavanja (bez većih problema tehničke, ekološke, financijske, privredne, socijalne ili druge naravi). - Može se brzo realizirati (npr. nabava zemljišta ne predstavlja problem, postoji lokacijska (građevinska dozvola te projektna dokumentacija). - Raspoloživa sredstva sufinanciranja. Projekt ima 	<p>Popis visoko prioritetnih projekata u svakom od sektora koji uglavnom zadovoljavaju preliminarnu procjenu (pre-feasibility).</p> <p>To usklađivanje prioriteta lokalne razine s prioritetima vlade i međunarodnih izvora financiranja optimizira pristup sredstvima financiranja.</p>

	<p>osigurano sufinanciranje u iznosu od najmanje</p> <p>20% troškova projekta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Početna procjena dokazuje veće koristi od troškova (cost benefit). - Odgovorna institucija ima kapacitet za upravljanje i održavanje projekta 	
	<p>SVI PRIORITETNI PROJEKTI TREBALI BI UKLJUČIVATI:</p> <ul style="list-style-type: none"> - predmet, prioritet i mjeru za koju se veže prijedlog projekta - kratak opis stanja - kratak opis prijedloga rješenja koji sadržava mogućnosti, ciljne korisnike, dopunske projekte i operativne odgovornosti - trenutčan status pripreme - sva ključna pitanja u vezi s okolišem ili nabavkom zemljišta - uključenje u prostorni plan <p>ZA VISOKO PRIORITIZIRANE PROJEKTE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - procjena troškova s točnošću od manje ili više od 25% - početna procjena o koristima - definiranje organizacije za sufinanciranje (i fondovi) - kratak pregled plana provedbe s definiranim rokovima i odgovornostima. 	<p>Matrica za projekte s pravom prvenstva prema sektoru kao što je pokazano u tablici:</p> <p>S1 S2 S3 S4</p> <p>VISOKI PRIORITET</p> <p>Projekt 1 P1 P1 P1</p> <p>Projekt 2 P2 P2 P2</p> <p>Projekt 3 P3 P3 P3</p> <p>Projekt 4 P4 P4 P4</p> <p>Projekt 5 P5 P5 P5</p> <p>Itđ. itđ. itđ. itđ.</p> <p>PRIORITET (Drugi identificirani projekti koji nemaju dovoljno podataka za Pravo prvenstva)</p> <p>Projekt 1 P1 P1 P1</p> <p>Projekt 2 P2 P2 P2</p> <p>Projekt 3 P3 P3 P3</p> <p>Projekt 4 P4 P4 P4</p> <p>Projekt 5 P5 P5 P5</p> <p>Itđ. itđ. itđ. itđ.</p>

1.3. Struktura obrazaca razvojnih mjera

U daljnjem tekstu opisana je struktura obrazaca razvojnih mjera. Dana su objašnjenja radi lakšeg praćenja dokumenta, izbjegavanja nesporazuma i snalaženja u pojedinim razvojnim mjerama.

- **Naziv razvojne mjere**
 - Prikazuje **osnovno** značenje pojedine mjere razvoja
- **Jedinica lokalne samouprave**
 - Ukoliko se pojedini programi razvoja rade za više Jedinica lokalne samouprave važno je utvrditi za **koju** JLS se odnosi pojedina mjera kako ne bi došlo do preklapanja sličnih mjera razvoja u različitim JLS.
- **Operativni program**
 - U različitim razdobljima mogu biti izrađeni različiti razvojni programi na različitim razinama odlučivanja. Na lokalnoj razini postoje Programi ukupnog razvoja i Mape razvoja (koje izrađuje MICRO projekt d.o.o.), dok na regionalnoj razini postoje Regionalni operativni programi. Pojedine mjere razvoja mogu biti sadržane u različitim programima razvoja.
- **Cilj**
 - Svaka strategija razvoja sadrži strateške ciljeve. Izrađuju se na radnim skupinama na kojima se i u konačnici definiraju. U praksi, strategija razvoja sadrži od tri do pet ciljeva. Važno je utvrditi kojem cilju pripada pojedina mjera.
- **Prioritet**
 - Svaki pojedini cilj unutar sebe ima razrađene prioritete. Kao i ciljevi, svaki prioritet se utvrđuje na radnim skupinama na kojima sudjeluju lokalni stručnjaci iz pojedinih područja. U pravilu se utvrđuju dva do četiri prioriteta unutar pojedinog cilja.
- **Kategorizacija mjere**
 - Kategorizacija mjera prikazuje na koju kategoriju razvoja se odnosi pojedina mjera. U praksi postoji niz kategorija kao što su zdravstvo i socijalno zbrinjavanje, obrazovanje, zaštita okoliša, šport, komunalna infrastruktura itd.
- **Opis mjere**
 - Opis mjere prikazuje točno određenu lokaciju na kojoj se mjera izvodi, fazi u kojoj se nalazi te kategoriju stanovništva koja će u najvećoj mjeri imati koristi od projekta. Također, opisom je riješena dvojba radi li se o izradi dokumentacije (razvojna strategija određene gospodarske grane) ili o izgradnji i sanaciji određenih objekata.
- **Preduvjeti provođenja mjere**
 - Preduvjeti provođenja mjere pokazuju koje se radnje trebaju izvršiti prije nego se krene u realizaciju razvojnog projekta. Postoji mogućnost da se krene u realizaciju

- **Odgovorne institucije**

- Različite razvojne mjere zahtijevaju različite odgovorne institucije. Utvrđivanjem odgovorne institucije onemogućuje se prebacivanje odgovornosti s jedne institucije na drugu ukoliko dođe do zastoja u realizaciji projekta.

- **Odgovorna osoba u JLS**

- S obzirom da se razvojne mjere realiziraju na području pojedine JLS potrebno je utvrditi pojedince koji bi bili odgovorni za praćenje i nadgledanje realizacije razvojne mjere.

- **Razdoblje provedbe**

- Razdobljem provedbe okvirno se definira potrebno vrijeme za provedbu određene mjere razvoja. Potrebno vrijeme je nužno dobro isplanirati prvenstveno zbog donošenja proračunskog okvira. Dobro utvrđeno vrijeme provedbe uvelike olakšava planiranje ostalih razvojnih aktivnosti.

- **Rokovi**

- Rokovi pokazuju najpovoljniji vremenski okvir u kojemu se mjera treba ostvariti. Najpovoljniji vremenski okvir znači balansiranje mogućnosti financiranja, vremenskih prilika i ostalih čimbenika i koji mogu utjecati na izvedbu projekta.

- **Ukupan proračun mjere**

- Ukupan proračun mjere pokazuje cjelokupan iznos koji treba uložiti. Ukazuje na potrebu potrage za dodatnim izvorima financiranja ukoliko se razvojna mjera ne može financirati iz jednog izvora.

- **Uloženo do sada**

- Određeni projekti mogu biti pokrenuti i prije izrade Programa ukupnog razvoja. Stoga je bitno znati koliko je do sada uloženo i iz kojih su fondova financirani projekti. Poznavanje financijskog tijeka olakšava upravljanje razvojnim projektima.

- **Očekivani iznosi financiranja**

- Očekivani iznos financiranja prikazuje iz kojih se sredstava financira određena mjera. Ova stavka je važna odgovornim osobama i institucijama kako bi u određenom trenutku znali, ukoliko dođe do zastoja u realizaciji, kome se obratiti s pitanjem vezanim za financiranje projekta.

2. STRATEŠKI CILJ 1 – CJELOGODIŠNJI RAZVOJ TURIZMA

Strateškim ciljem 1 se nastoji potaknuti razvoj turizma baziranog na tradiciji te kulturnoj i prirodnoj baštini. Da bi se ostvario takav cilj razvojne institucije morati će održivo upravljati prirodnim i kulturnom baštinom. Turističko-ugostiteljska djelatnost na području Istarske županije je vodeća gospodarska djelatnost te u zadnje vrijeme dobiva sve veću važnost i na području Općine Tinjan. Tome je uzrok dobra prometna povezanost i blizina, turistički vodećeg gravitacijskog centra, Grada Poreča, kao i važnost brojnih kulturnih spomenika i turističkih manifestacija koje se tradicionalno održavaju na području Općine Tinjan, posebno Šimunja u sklopu koje se održava i Fešta istarskog pršuta. Daljnjim ulaganjem u razvoj turističke djelatnosti na području općine stvorili bi se preduvjeti za povećanje gospodarskog razvoja kojem bi osnova bila turističko-ugostiteljska djelatnost.

2.1. Valorizacije prirodne i kulturne baštine

Kulturna baština ogledava se u arhitekturi, sakralnim objektima i kulturnim spomenicima. Ona je konstantno prisutna na ovim područjima još od davnina. Kulturna i prirodna baština na području Općine Tinjan je prepoznata od nadležnih tijela, a turizam, kojim bi se trebala valorizirati navedena baština, je određen kao razvojna djelatnost od strane Općine. Nadalje, Nacionalna strategija razvoja kulturnog turizma, koju je usvojila Vlada RH je u prvom redu podizanje stupnja znanja i vještina potrebnih za razvoj kvalitetnih kulturno-turističkih proizvoda. Strategija definira pet prioriteta: *Stvaranje klime koja podupire inicijative razvoja kulturno-turističkih proizvoda, uspostavljanje formalne organizacije zadužene za implementaciju strategije, podizanje razine znanja i vještina potrebnih u osmišljavanju kvalitetnih proizvoda, razvoj kvalitetnih, dobro osmišljenih kulturno-turističkih proizvoda, kvalitetnija promocija.*

Kulturno spomenička baština općine Tinjan ogleda se kako u materijalnim tako i u nematerijalnim dobrima koja se iskazuje kroz narodne rukotvorine, izložbe te tradicionalne narodne pjesme i plesove. Očuvanje kulturne baštine značajno je za preživljavanje raznih tradicija. Te tradicije obilježene su različitim vjerskim običajima, kulturnim manifestacijama i dr. Očuvanje kulturne baštine potrebno je njegovati, jer samo tako će mlađe generacije osjetiti važnost i privlačnost prema mjestu u kojem žive. Njegovanje tradicije prenijeti će duh davnina i omogućiti identifikaciju s vrijednostima koje su nekad bile vrlo značajne. U ovom pogledu potrebno je spomenuti bogato prirodno nasljeđe općine koje je rezultiralo i u bogatoj i raznolikoj kulturno spomeničkoj baštini. Kulturna dobra su jedna od rijetkih dobara koja u vrijeme globalizacije nisu uvozno zavisna, a njeni direktni i indirektni učinci najviše donose ploda upravo u mjestima u kojima se nalaze. Općenito govoreći, kulturna baština najlakše se promovira održavanjem raznih manifestacija (Šimunje, Fešta istarskog pršuta, itd., Legenda o istarskom vampiru, Juri Grandu). Spajanjem manifestacija s arheološkim lokalitetima dodatno bi se nadopunila turistička ponuda. U tom pogledu sve JLS trebati će iskoristiti veliki broj stranih fondacija, kao i fondove EU koje ulažu u spomeničku baštinu. Jedan od važnih elemenata razvoja i prezentacije kulture jest izrada projekata koji bi povezivali kulturu s turizmom. Time bi kulturno umjetnička baština dobila besplatnu i

efikasnu promociju i ujedno mogućnost komercijalizacije, a turistička ponuda bi bila proširena na još jedan segment. Takav pristup doprinosi razvoju i realizaciji više strateških i prioritetnih ciljeva.

Opći trend u svijetu, pa i u Hrvatskoj je zaštita okoliša. Taj trend dolazi kako posljedica nepažnje prema čovjekovoj okolini kroz niz od pedesetak godina pojačane industrijalizacije. Spoznajom o ograničenosti kapaciteta prirode čovjek se doveo u nezavidnu poziciju da mora na uštrb prirode ograničavati svoj ekonomski rast. O ovoj problematici napisano je niz radova, održano veliki broj foruma, sjednica, predavanja, doneseno nebrojeno zakonskih akata i strategija, što je u konačnici rezultiralo gubitkom iz vida svrhe svega toga, a to je kvaliteta života pojedinca, ali i cjelokupnog društva. Potrebno je prilikom planiranja razvoja očuvati razvojni potencijal općina Tinjan i Sveti Petar u Šumi, a to je moguće samo na način da se prostor/okoliš koristi planirano i racionalno, te da se na području općine osigura kvalitetan život i gospodarski razvoj.

Prostornim planom su utvrđeni ciljevi i interesi koji su važna determinanta razvoja na području općina Tinjan i Sveti Petar u Šumi. Potrebno je imati na umu činjenicu da korištenje prostora treba osigurati sanaciju, zaštitu i unapređenje stanja u kojem se okoliš nalazi.

U ovom kontekstu svrha zaštite okoliša usmjerena je prema poboljšanju turističke ponude i održivog razvoja turizma. Jedan od najvećih problema je otpad, tj. problematika odlagališta, prikupljanja, sortiranja i reciklaže te ponovnog korištenja otpada. Iako ne postoji legalno odlagalište otpada na području općine Tinjan otpad se redovito prikuplja i odvozi na odlagalište otpada u Pazin – deponij Butori. Konstantnom edukacijom lokalnog stanovništva zaštita okoliša bi bila mnogo efikasnija i jeftinija s obzirom da zaštita okoliša na lokalnoj razini počinje od svakog pojedinca i njegove neposredne okoline. Na području Tinjan provodi se edukacija stanovništva o važnosti zaštite okoliša, a upravo je ta neposredna okolina bit zaštite okoliša na lokalnoj razini te sva nastojanja trebaju biti usmjerena u tom pravcu. Važan element politike zaštite okoliša na nacionalnoj razini je proces pristupanja Hrvatske u EU. Iako je nacionalna domena nevažna za JLS, zakoni i usvojeni propisi legislative EU ipak će se u određenoj mjeri reflektirati na lokalne prilike. Da bi postala članicom, zemlja kandidatkinja mora poduzeti sve kako bi ispunila uvjete koje joj postavlja EU radi prihvatanja pravne stečevine koja sadržava više od tristo različitih propisa koji se odnose na onečišćenje zraka i vode, kemikalije, zbrinjavanje otpada, biotehnologiju, zaštitu od radioaktivnog zračenja i očuvanje prirodnih izvora. Smatra se kako je poglavlje zaštite okoliša jedno od najsloženijih poglavlja pregovora. Financiranje projekata zaštite okoliša moguće je ostvariti povlačenjem sredstava iz EU fondova.

2.2. Razvoj selektivnih oblika turizma

Turistička infrastruktura predstavlja neophodan element kako bi sav turistički potencijal (očuvan okoliš i kulturna baština) mogao biti i adekvatno iskorišten. Realizacije mjera ovog prioriteta trebala bi pratiti realizaciju mjera prethodnog prioriteta kako bi vremenski slijed bio optimalan. Osim zajedničkim mjerama za cjelokupno područje navedenih općina nastati će još niz mjera i projekata koje će pojedine JLS samostalno realizirati te tako pridonijeti kvalitetnijem razvoju turističke infrastrukture. Turizam kao djelatnost je dugo bio zapostavljen, ali nakon velikog rasta i uspjeha turizma na cijelom području Istre, turizam Općine Tinjan je također prosperirao. Okosnicu turističkih sadržaja čini sačuvani prirodni krajolik, naročito Draga i njezina okolica, te vrijedno graditeljsko nasljeđe naselja nastalih na rubu njezina kanjona, Tinjan i Kringa.

Dio naselja u općini razvijati će se na temelju njihovih pogodnosti uključivanjem u seoski turizam i uključivanjem u turističku ponudu komplementarnu razvijenijem obalnom turizmu.

Za potrebe turizma planira se samo jedna zona i to turistički punkt – kamp pokraj naselja Kringa u cilju razvoja izletničkog turizma i valorizacije krajobraznih vrijednosti Drage, dok je smještaj turističkih i ugostiteljskih sadržaja uglavnom planiran unutar samih naselja, što bi znatno moglo doprinijeti revitalizaciji starih jezgri.

Pregledom trenutnog stanja djelatnosti na području općine, primjetna je nedovoljna razvijenost turizma u ukupnoj strukturi gospodarstva općine posebno s obzirom na mogućnosti. Uzevši u obzir brojne kulturno-povijesne spomenike i manifestacije, Općina Tinjan ima sve predispozicije da postane privlačno turističko odredište. U zadnje vrijeme primjetna je sve učestalija pojava kvalitetne gastronomske ponude s izvorno istarskim vinima i jelima, što pogoduje razvoju seoskog i gastronomskog turizma.

3. STRATEŠKI CILJ 2 – RAZVOJ INFRASTRUKTURE

Strateškim ciljem 2 nastojalo bi se unaprijediti kvalitetu života te unaprijediti komunalnu i društvenu infrastrukturu. Kvaliteta života za svakoga pojedinca ima različito značenje pa se može smatrati relativnim pojmom. Međutim, klasično poimanje kvalitete života može se svesti na razvoj obrazovanja, sporta, rekreacije, zdravstvenih i socijalnih programa kao i poboljšanje javnih usluga (vodoopskrba, kanalizacija i dr.) koje nedvojbeno utječu na kvalitetu života određene sredine.

3.1. Razvoj društvene infrastrukture

Ova smjernica razvoja obuhvaća spektar društvenih potreba kao što su obrazovanje, zdravstvo i socijalna skrb te šport i rekreacija.

U razmatranju plana razvoja općina Tinjan i Sveti Petar u Šumi potrebno je posebnu pažnju posvetiti **institucijama društvenih djelatnosti**. Pod tim se podrazumijeva status i razvoj: općinske udruge, obrazovanje, očuvanje i razvoj kulturnih vrijednosti, objekti i institucije koje svojim djelovanjem i postojanjem promiču športski život općina, sustav zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, sustav vatrogasne zaštite.

Obrazovanje stanovništva je proces koji se ne događa spontano. U njega je potrebno ulagati, a pri tome rezultate ne očekivati odmah. Rezultati se mogu pojavljivati tek nakon određenog razdoblja. Obrazovanje se odnosi na osnovno, srednje i visoko školstvo. Osnovno i srednje školstvo je u domeni JLS i županije, dok visoko školstvo uglavnom nije. Sustavi obrazovanja, zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te institucije istih zahtijevaju poseban tretman. Obrazovne institucije svojim djelovanjem utječu na gospodarstvenu sliku općine. Regionalni operativni program županije kao jedan od osnovnih županijskih problema generalno ističe i potrebu za boljom komunikacijom i suradnjom gradova i općina međusobno i sa županijom, ali i županije s resornim ministarstvom. Ovakav vid suradnje je potreban kako bi realizirao dugoročan ekonomski razvitak na području cijele Istarske županije.

Veliki izazov će također predstavljati upravljanje projektima ekonomskog razvoja financiranim od strane Europske Unije. U vezi s tim problemom poduzete su mjere koje leže u činjenici da se značajna sredstva angažiraju u financiranju decentraliziranih funkcija u osnovnom školstvu, zdravstvu i socijalnoj skrbi. Također se i znatna sredstva ulažu u izgradnju komunalne strukture, stipendiranje učenika i studenata, sufinanciranje raznih programa i aktivnosti u kulturi i športu.

Reformu i unaprjeđenje srednjeg školstva na državnoj razini treba shvatiti kao sredstvo koje vodi prema istom cilju. Posljedica ovakve politike je i ublažavanje nepovoljne demografske strukture stanovništva u kojoj je veliki udio starijeg stanovništva.

U općini Tinjan trenutno nema aktivnih projekata preuređenja zgrade ili inventara vrtića ali ima potrebe za takvim zahvatima s obzirom da se vrtić trenutno nalazi u školi te ne zadovoljava nikakve uvjete. Osnovna škola ne ispunjava standarde HNOS-a te je potrebno detaljno preuređenje objekta. Uz zgradu postoji i športska dvorana, ali je procijenjena kao

premala te joj je potrebna daljnja sanacija. U trenutku pisanja dokumenta, započet je projekt preuređenja školskih zahoda koja su u potpunosti dotrajala.

Na području općina Tinjan i Sveti Petar u Šumi nema srednje škole, te se učenici najčešće odlučuju za škole u Pazinu i Poreču, zbog blizine i organizacije prijevoza, dok manji dio odlazi u Pulu. Obzirom na postojanje samo dva fakulteta na istarskom području, srednjoškolci s područja općina Tinjan i Sveti Petar u Šumi gravitiraju i drugim sveučilišnim sredinama. Takva organizacija srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja ostati će i u budućnosti.

Kao i na području cjelokupne Republike Hrvatske zdravstvo predstavlja jedno od značajnih problema. Razlozi su brojni, jer zdravstvena djelatnost je neprofitna djelatnost i cijela zdravstvena zaštita mora biti dostupna svakom pojedinom građaninu. Na koji način, to ovisi o financijskoj moći, ali i spremnosti i razumijevanju lokalne politike za potrebe i probleme zdravstvene zaštite. U cijeloj županiji djeluje ukupno 27 javnih zdravstvenih institucija te 359 privatnih. Na 1.000 stanovnika u Istarskoj županiji ima 2,23 liječnika i 2,61 bolnička postelja. Kako bi se definirala županijska javno-zdravstvena politika Istarska županija donijela je strateški dokument „Plan zdravlja“ čiji je program potrebno i implementirati.¹

Kao prvi problem ističe se činjenica da na području općine Tinjan postoji 2 ambulante, jedna u naselju Tinjan a druga u naselju Kringi. Ambulanta u Tinjanu smještena je u zgradi kojoj je potrebna adaptacija. Kao osnovni dio ambulante djeluje zubarska ordinacija. Važno je napomenuti da na području Općine Tinjan na postoji ljekarna niti hitna pomoć te da te potrebe stanovnici općine moraju ići do većih gradova Poreča i Pule.

Drugi problem je nedostatak ustanova u funkciji socijalne skrbi u općini Tinjan iako na području Istarske županije postoji 6 centara socijalne skrbi i to u Puli, Pazinu, Labinu, Rovinju, Poreču i Bujama. Socijalna skrb je u načelu u nadležnosti institucija, ali razvojem civilnog društva postoji mogućnost razvoja izvaninstitucionalnih programa socijalne skrbi. Razvojem civilnog društva omogućuje se rasterećenje institucija kako u financijskom tako i u kadrovskom te infrastrukturnom smislu.

Šport je značajan za rekreaciju i odmor stanovništva od svakodnevnice. Na području općina Tinjan i Sveti Petar u Šumi već tradicionalno postoji kvalitetan športski potencijal. Međutim, ne postoji kvalitetna športska infrastruktura. Kao i na cjelokupnom području države javlja se nedostatak financijskih sredstava, što rezultira lošim stanjem opreme u većini klubova. Ipak, područje općine Sveti Petar u Šumi i općina Tinjan je idealno za amatersko bavljenje športom kao što su nogomet, boćarstvo, biciklizam, jahanje. Ovako pogodno područje za bavljenje raznovrsnim športovima može se iskoristiti i za poboljšanje turističke ponude.

¹ Izvor: ROP Istarske županije, 2006. godina

3.2. Razvoj komunalne infrastrukture

Javna infrastruktura je temelj za funkcioniranje urbanog naselja. U nju se ubrajaju ceste, javne površine, cestovna rasvjeta, vodovod i kanalizacija, telekomunikacija, energetska i druga infrastruktura koja služi svim građanima i poduzetnicima općine koji se njome svakodnevno služe. Ona je temelj za kvalitetno funkcioniranje JLS prema gospodarskim, ekološkim i socijalnim kriterijima.

U općini Tinjan problemi u prometnom sustavu su brojni. Ipak ističu se sljedeći problemi na cestovnoj infrastrukturi: „Uska grla“ – lokalna cesta Tinjan-Muntrilj, Tinjan-Kringa. Također potrebno je riješiti problem na cestovnoj infrastrukturi uzrokovani prirodnim utjecajima i to: Makadamski putovi na području Kringa-Sveti Petar u Šumi (kiša odnosi pijesak pa je potrebno konstantno nasipavati nakon kiše).

Postojeći vodovodni sustav Općine Tinjan uključuje sva naselja i zadovoljava potrebe stanovništva za pitkom vodom, međutim potrebna je rekonstrukcija dotrajalih dijelova vodovodne mreže u pojedinim naseljima. Javna kanalizacijska mreža sastoji se od fekalne i oborinske kanalizacije spojene u jedan sustav. Na području općine Tinjan ne postoji takav sustav za odvodnju otpadnih voda. Također još ne postoji projekt s ciljem rješavanja prethodno navedenog problema.

Postojeći elektroopskrbni sustav Općine Tinjan osigurava 100%-tnu pokrivenost kućanstava električnom energijom, međutim postoji problem pada napona mreže u pojedinim naseljima što ukazuje na potrebu za dodatnim kapacitetima elektroenergetskog sustava.

Na području općine Tinjan trenutno nema izgrađenih plinovodnih sustava iako je u Prostornom planu općine predviđeno korištenje ukapljenog naftnog plina (UNP) kod pojedinačnih potrošača.

4. STRATEŠKI CILJ 3 - RAZVOJ GOSPODARSTVA

Gospodarski sustav možda je i najvažniji element u razvoju određenog društva. Njegova snaga i važnost su u tome što osigurava potporu ostalim elementima razvoja pojedinog društva. Ta potpora ne mora nužno biti financijska. Ta potpora može biti i u osiguranju obrazovanog kadra, potrebnog prostora i u mnogočemu drugom. Može se reći da je gospodarski sustav podsustav većeg društvenog sustava oko kojega se kreću ostali podsustavi (manje ili jednake važnosti). Kroz cijelu svoju povijest stanovništvo Općine Tinjan se uglavnom bavilo poljoprivredom koja je bila glavna gospodarska djelatnost što je ostala i do danas. Radi blizine velikog centra, Grada Pazina, veći dio radno aktivnog stanovništva općine je zaposlen u Pazinu i to većim dijelom u industriji i rudarstvu. Razvojem tercijarnih djelatnosti na području Istarske županije, a prema tome i na području Općine Tinjan, u zadnjih od zadnjih dva desetljeća XX.-og stoljeća do danas, otvara se mogućnost za daljnji gospodarski razvoj općine u turizmu.

Stoga je ostvarivanje ovog cilja zamišljeno kroz dva prioriteta, i to *Razvoj obrtništva* i *Razvoj malog i srednjeg poduzetništva*.

4.1. Razvoj obrtništva

Najvažnija gospodarska djelatnost na području općine tradicionalno je poljoprivreda iako se njena važnost smanjuje još od razdoblja Drugog svjetskog rata. Razvojem drugih djelatnosti i seljenjem stanovništva došlo je do opadanja interesa stanovništva za intenzivno bavljenje poljoprivredom iako i danas čak 78% domaćinstava na području Općine Tinjan posjeduje poljoprivredno gospodarstvo, a 14,4% ukupnog radnog stanovništva općine se aktivno bavi poljoprivredom. Poljoprivrednu proizvodnju na području općine karakterizira ratarska proizvodnja i to posebno pšenice, ječma, kukuruza i lucerne, dok je stočarska proizvodnja u opadanju uz iznimku svinjogojstva (proizvodnja pršuta) po čemu je općina poznata.

Osnovni problemi poljoprivrede su rascjepkanost poljoprivrednog zemljišta, smanjenje broja poljoprivrednika (kako zbog iseljavanja tako i zbog zapošljavanja u drugim djelatnostima) te propadanje poljoprivrednog zemljišta.

Većina obrta na području općina Tinjan i Sveti Petar u Šumi bavi se djelatnosti građevinarstva i to 27 obrta. Osim navedenih djelatnosti, u Općini tinjan su značajnije zastupljeni sljedeći obrt: Prijevoz, Proizvodnja i Trgovina.

4.2. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

S obzirom da općine Sveti Petar u Šumi i Tinjan stvaraju jednu ekonomski homogenu cjelinu gospodarski napredak mora biti usmjeren u istom smjeru, što će od svih JLS tražiti međusobnu koordinaciju i uvažavanje kako bi se uz stručnu pomoć gospodarski napredak i

ostvario. Jednu od okosnica razvoja općina Tinjan i Sveti Petar u Šumi trebalo bi predstavljati poduzetništvo. Razvoj poduzetništva, podržavati će se ovdje mjerama gospodarske politike na lokalnoj razini. Stoga će biti potrebno razviti novi model poticaja koji u ovom trenutku nije adekvatno razrađen. Adekvatna promocija gospodarskih potencijala ne smije biti ograničena samo na lokalna područja. Navedeni preduvjeti, utjecati će na rast industrijske proizvodnje, s posebnim naglaskom na prerađivačku industriju, koja će pak biti usko povezana s poljoprivredom. Razvojem zajedničkih projekata nastojati će se nastupiti koordinirano prema različitim fondovima i drugim izvorima financiranja. Svi gore navedeni koraci koji će se poduzimati trebali bi potaknuti stvaranje novih radnih mjesta koja će osigurati egzistenciju, a time i na rješavanje problema velike stope strukturne nezaposlenosti u navedenim općinama.

POPIS TABLICA, GRAFIKONA I SLIKA

Slika 1: Strategija razvoja pojedinih JLS.....	5
---	---

Prilog 1: MJERE RAZVOJA- detaljan prikaz
